

R EVEIL-SERIE

VERTROUWEN OP GODS BELOFTEN

JOOS VAN LAREN

No. 597 September 2023

De brug op de omslag staat symbool voor het doel van het Smytegeelfonds:

Preken uit de tijd van de Nadere Reformatie in het Nederland van de 17e en 18e eeuw overbrengen naar de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands zonder afbreuk te doen aan de geestelijke inhoud.

Zo mag de rijke boodschap van toen onverzwakt doorgegeven worden naar onze tijd, om de gemeente van nu te bouwen in het geloof. Opdat Jezus Christus de brug zal zijn tussen een verloren mensenkind en God.

JOOS VAN LAREN

Joos van Laren werd op donderdag 27 februari 1586 in de pastorie van Arnemuïden geboren. Ter onderscheiding van zijn vader, die ook Joos heette, wordt hij 'de jongere' genoemd. Zijn moeder was Mayken Knockaert. Op 17 mei 1602 werd hij ingeschreven als student aan de Leidse universiteit, tussentijds volgde hij ook colleges in Franeker.

Nog maar 22 jaar oud werd hij in februari 1608 bevestigd tot predikant van de gemeenten Ellewoutsdijk en Oudelande. In datzelfde jaar trouwde hij met Magdalena Lambrechts, maar reeds een jaar later ontviel zij hem. Hij hertrouwde in 1610 met Sara Baggaert. Drie zoons uit dit huwelijk zijn later predikant geworden.

In augustus 1610 vertrok hij naar IJzendijke. Deze gemeente heeft hij ruim zes jaar mogen dienen. In oktober 1616 nam hij het beroep aan naar Koudekerke. Vandaar vertrok hij in 1619 naar Vlissingen. Hier overleed in 1633 ook zijn tweede vrouw. De weduwe Zoetje Schoutens werd in 1635 zijn derde echtgenote; zij

overleefde hem elf jaar. Het veelbewogen leven van Joos van Laren, met dus ook veel verdriet, eindigde op 6 oktober 1653.

Van Laren, een telg uit een uitgebreid predikantengeslacht, leefde en werkte in de begintijd van de Reformatie, waarvan wel wordt gezegd: “Hoe dichterbij de bron, hoe helderder het water”.

Hij was een man met wetenschappelijke belangstelling. Onder zijn leermeester S. Lubbertus in Franeker verdedigde hij drie theses. Zijn gaven heeft hij op drie terreinen ingezet, zo blijkt uit zijn geschriften: hij bestreed de leringen van Arminius; hij deed volop mee in het afwijzen van de bevoegdheid van de burgerlijke overheid in kerkelijke zaken; en ten slotte schreef hij exegetische werken over het Oude Testament.

Hij was een bekwaam exegeet en de Statenvertalers hebben dankbaar gebruik gemaakt van de eigen vertalingen die Van Laren van sommige bijbelboeken had gemaakt met de daarbij behorende aantekeningen. Met regelmaat werden hem vertaalproblemen voorgelegd. Het was dan ook

niet verwonderlijk dat hij in 1633 als revisor voor het Oude Testament bij de Statenvertaling betrokken werd.

Zijn zoon Abraham heeft de preken van zijn vader na zijn dood uitgegeven.

Een prekenbundel die hij naliet draagt als titel: “Twee-en-vijftigh Predicatie over bysondere Texten der H. Schrifte; gedaan binnen Vlissingen, op verscheyde voorvallende gelegtheden” (uitgave Vlissingen 1670). Het zijn preken waarin Christus centraal staat, Hij Die ons gegeven is tot rechtvaardigheid en tot heiligheid en Wiens Naam de enige is die ons onder de hemel tot zaligheid is gegeven.

Bron:

- Biografisch Lexicon voor de Geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme, deel 5, pag. 332-333.

De hiernavolgende preek is zorgvuldig herschreven in de taal en stijl van het tegenwoordige Nederlands. Het is de eerste preek over Psalm 16 uit: “Korte en Bondige verklaringe over Den Sesthienden Psalm,

Voorgesteld in verscheyde Predicatieën”, door
Mr. Joos van Laren, In zijn leven Predicant tot
Vlissingen. Anno 1669 (blz. 1-12).

Eerder verschenen in de Reveil-serie de preken
over vers 8 (nr. 338 in 1997) en vers 11 (nr. 149
in 1978).

VERTROUWEN OP GODS BELOFTEN

door

JOOS VAN LAREN

“Een gouden kleinoed van David. Bewaar mij, o God! Want ik betrouw op U.”

Psalm 16:1

Deze psalm, die een gouden kleinoed van David genoemd wordt, bevat een heerlijke voorzegging van de opstanding van Christus uit de doden en van de eeuwige zaligheid door Hem. Ze bestaat naast de titel uit twee delen: een ootmoedig gebed tot God (vers 1-7) en een heerlijke profetie van de opstanding van Christus (vers 8-11).

Het ootmoedige gebed van David tot God omvat drie delen: eerst de aanbidding van zijn gebed; vervolgens een sterk aandringen en ten slotte een hartelijke dankzegging.

Zijn gebed wordt geuit in deze woorden:

Bewaar mij, o God! Daarna ondersteunt hij zijn verzoek met zes krachtige drangredenen.

De eerste is genomen uit zijn vertrouwen dat hij op God stelt: Bewaar mij, o God! Want ik betrouw op U.

De tweede neemt hij uit zijn onderwerping aan de Heere in volkomen onderdanigheid. In het begin van vers 2 zegt hij: O mijn ziel! Gij hebt tot de HEERE gezegd: Gij zijt de Heere.

De derde is genomen uit het geringe gevoel dat hij van zichzelf koesterde. Aan het eind van vers 2 zegt hij: Mijn goedheid raakt niet tot U.

De vierde reden is genomen uit zijn hartelijke genegenheid om al het mogelijke te besteden ten dienste en tot stichting van de gelovigen op aarde. Hij zegt in vers 3: Maar tot de heiligen die op de aarde zijn, en de heerlijken in wie al mijn lust is.

De vijfde is genomen uit zijn weigering om ook maar de minste gemeenschap te hebben met de afgodendienaars. In vers 4 zegt hij: De smarten van hen die een andere god begiftigen, zullen vermenigvuldigd worden; ik zal hun drankoffers van bloed niet offeren, en hun namen op mijn lippen niet nemen.

Deze weigering om ook maar de geringste gemeenschap met de afgodendienaars te hebben gaat David verder uitwerken als hij aanwijst wat hem daartoe aanzet, namelijk zijn ondervinding van Gods uitnemend grote goedertierenheid en weldadigheid tegenover hem in de verzen 5-6: De HEERE is het Deel van mijn erve en van mijn beker; Gij onderhoudt mijn lot. De snoeren zijn mij in lieflijke plaatsen gevallen; ja, een schone erfenis is mij geworden. De ondervinding van deze uitmuntend grote goedertierenheid van God voor hem zet hem ertoe aan om zich alleen bij God te houden en ook niet de minste gemeenschap te hebben met de afgodendienaars. Dit is meteen ook de zesde reden waarmee David God probeert te bewegen tot verhoring.

Daarna besluit de profeet zijn gebed met een hartelijke dankzegging vanaf vers 7: Ik zal de Heere loven, en wat er verder volgt.

We hebben nu het voornemen het eerste vers te verklaren. Daarin staan drie dingen waaraan we aandacht moeten schenken.

1. Allereerst de titel van deze psalm.
2. Vervolgens het gebed van David.
3. En ten slotte de eerste reden waarmee hij zijn gebed kracht geeft.

1.

De titel is: een gouden kleinood, dat is een kostbaar sieraad van David. David had als koning veel kleinoden of sieraden van zilver en goud. Hij had veel koningen overwonnen en hun kostbare schatten met zich mee genomen. Toen hij Rabba, de koninklijke stad van de kinderen van Ammon had overwonnen, vond hij daar een zeer grote buit. Zo was daar de kroon van de koning van de Ammonieten. Die was van puur goud, woog zestig pond en was met veel kostbare edelstenen versierd (2 Sam. 12:30). Maar hoewel David zeer veel sieraden van goud en zilver had, achtte hij die helemaal niets in vergelijking met Gods Woord. De Geest van God had hem psalmen, lofzangen en gebeden ingegeven om ze aan de gemeente van God na te laten tot haar opbouw en troost. Dat zijn nu precies zijn gouden sieraden: een gouden kleinood van David.

We moeten hieruit leren dat de mensen die

werkelijk door Gods Geest verlicht zijn, de allerkostbaarste gouden sieraden niet zo kostbaar zullen achten als het Woord van God. U ziet het hier bij koning David. Deze psalm die hem door de Geest van God is ingegeven, houdt hij voor een gouden sieraad. Dat getuigt hij ook van het gehele Woord van God. ‘De redenen des HEEREN zijn reine redenen, zilver, gelouterd in een aarden smeltkroes, gezuiverd zevenmaal’ (Ps. 12:7). Dat getuigt hij ook duidelijk in Ps. 119:72. ‘De wet van Uw mond is mij beter dan duizenden van goud of zilver.’ En opnieuw in vers 127: ‘Daarom heb ik Uw geboden lief, meer dan goud, ja, meer dan het fijnste goud.’

Eenzelfde oordeel geeft ook de wijze koning Salomo. ‘Welgelukzalig is de mens die wijsheid vindt.’ Hij bedoelt daarmee de wijsheid waarvan de vreze Gods het beginsel is, die alleen uit het Woord van God geleerd wordt. ‘Welgelukzalig is de mens die wijsheid vindt, en de mens die verstandigheid voortbrengt. Want haar koophandel is beter dan de koophandel van zilver, en haar inkomst dan het uitgegraven goud. Zij is kostbaarder

dan robijnen; en al wat gij begeren moogt, is met haar niet te vergelijken.’ Hij noemt ook de reden waarom dat zo is. Hij zegt namelijk: Want ‘lengte van dagen is in haar rechterhand, in haar linkerhand rijkdom en eer. Haar wegen zijn wegen der lieflijkheid, en al haar paden vrede. Zij is een boom des levens voor hen die ze aangrijpen, en elkeen die ze vasthoudt, wordt gelukzalig’ (Spr. 3:13-18).

Precies eender oordeelt ook de heilige Job: ‘Het gedegen goud kan voor haar niet gegeven worden, en met zilver kan haar prijs niet worden opgewogen. Zij kan niet geschat worden tegen fijn goud van Ofir, tegen de kostbare schoham¹ en de saffier. Men kan het goud of het kristal haar niet gelijk waarden; ook is zij niet te verwisselen voor een kleinood van dicht goud. De ramoth en gabisch zal niet gedacht worden; want de trek der wijsheid is meer dan van de robijnen. Men kan de topaas van Morenland haar niet gelijk waarden, en bij het fijn louter goud kan zij niet geschat worden’ (Job. 28:15-19). Daarom is die heilige man ook meer bezorgd geweest om Gods

1 Schoham, ramoth en gabisch zijn namen van edelstenen.

Woord in zijn hart op te sluiten, dan om zijn schatten op te slaan. ‘De redenen van Zijn mond heb ik meer dan het mij bescheiden deel weggelegd’ (Job 23:12b).

Deze leer moet dienen om ons te overtuigen van de blindheid van het grootste deel van de mensen in deze eeuw. Die laten zien dat ze nog niet echt door de Geest van God zijn verlicht, aangezien ze zich zo weinig moeite geven om Gods Woord als een gouden sieraad in hun hart te bewaren. Als ze zo nu en dan Gods Woord horen of lezen, laten ze het direct weer door de satan wegstelen uit hun hart. Als ze nu die schone en vertroostende spreuken van Gods Woord eens net als David hielden voor gouden sieraden, dan zouden ze er toch zeker meer zorg aan besteden om die te bewaren. Nu geven ze de Heere echter reden om over hen te klagen. ‘Ik schrijf hem de voortreffelijkheden van Mijn wet voor, maar die zijn geacht als wat vreemds’ (Hos. 8:12).

Deze leer moet ons in de tweede plaats dienen tot een ernstige vermaning, opdat we de waarde van Gods Woord leren erkennen. Die gaat in waarde de allerkostbaarste kleinoden te boven.

Denk erom, ons eten en drinken is onrein, als het niet geheiligd wordt door Gods Woord (1 Tim. 4:5). Het Woord van God maakt onze wegen effen, zodat wij onze voet aan geen steen stoten. Bij nacht maakt het onze slaap zacht. ‘Dan zult gij uw weg zeker wandelen, en gij zult uw voet niet stoten. Zo gij neerligt, zult gij niet schrikken; maar gij zult neerliggen en uw slaap zal zoet wezen’ (Spr. 3:23-24).

Gods Woord zorgt ervoor dat alles wat wij ter hand nemen, gelukkig zal aflopen. Daarom zei de Heere tegen de vorst Jozua: ‘Laat het boek van deze wet niet wijken van uw mond, maar overleg het dag en nacht, opdat gij waarneemt te doen naar alles wat daarin geschreven is; want alsdan zult gij uw wegen voorspoedig maken en alsdan zult gij verstandig handelen’ (Joz. 1:8). Gods Woord is het enige onvergankelijke zaad van onze wedergeboorte (1 Petr. 1:23). Gods Woord is het enige dat ons wijs kan maken tot de zaligheid (2 Tim. 3:15). Het is het enige zwaard van Gods Geest (Ef. 6:17), waardoor we de duivel, de wereld en al onze geestelijke vijanden kunnen overwinnen. Zonder dat Woord zijn we als naakte soldaten tussen de zwaarden van onze vijanden.

Gods Woord is een troost in ons verdriet, een licht in onze duisternis, een leven in onze dood. Ik zeg: een troost in ons verdriet: 'Indien Uw wet niet ware geweest al mijn vermaking, ik ware in mijn druk allang vergaan' (Ps. 119:92). Een licht in onze duisternis: 'Het gebod van de HEERE is zuiver, verlichtende de ogen' (Ps. 19:9b). Een leven in onze dood: 'Dit is mijn troost in mijn ellende; want uw toezegging heeft mij levend gemaakt' (Ps. 119:50). 'Het is het leven voor uw ziel' (Spr. 3:22).

Als we het Woord niet hebben, kunnen we niet anders zijn dan blinden die van de ene duisternis in de andere duisternis komen. Ten slotte zouden we dan verzinken in de uiterste en eeuwige duisternis. O, wat hebben we dan redenen om Gods Woord als een voorwerp van de hoogste waarde te beschouwen boven goud en zilver en de allerkostbaarste juwelen van de hele wereld. Wat kunnen zilver en goud ons baten als we met ziel en lichaam eeuwig verloren zouden moeten gaan? Laten we niet jaloers zijn op de heidenen in Indië om de overvloedige zilver- en goudmijnen die ze in hun land hebben. Wij hebben Gods genade, een

goudmijn onder ons. Erkenden we maar dat het Gods genade is! Dat is de goudmijn van Gods Woord, die ons goud oplevert dat duizendmaal kostbaarder is dan alle mijnen van Oost- en West-Indië.

Laten wij toch leren Gods Woord veel hoger in waarde te achten. David geeft ons hierin een voorbeeld. Hij was geen arm en eenvoudig mens, maar een zeer grote, machtige en beroemde koning. Hij verklaart hier dat hij Gods Woord, dat hem door de Geest van God was ingegeven, beschouwt als een kostbaar gouden sieraad. Dat had hem duizendmaal meer vreugde en troost en blijdschap gegeven, dat had hem rijker en gelukzaliger gemaakt dan zijn gouden kroon die hij op zijn hoofd droeg. Hij wil zich dag en nacht bezighouden met het bekijken en overdenken van dit gouden kleinoed en wel zo ijverig als maar mogelijk is.

Wat behoren wij dan wel niet te doen? Met hoeveel liefde behoren we dit kostbare gouden sieraad te omhelzen! Met hoeveel verwondering behoren we het te beschouwen! Met hoeveel lust en vreugde behoren we er elke dag mee om te gaan en het bijzonder zorgvuldig te bewaren!

Dit gouden kleinood is op een zeer bijzondere, kunstzinnige manier gemaakt door die zeer bekwame God, Die de hemel zo helder als een saffier gemaakt heeft en haar met ontelbare glinsterende sterren zo heerlijk versierd heeft. De stralen van goddelijke wijsheid zijn er zo kunstig in verwerkt, dat het alle verstand te boven gaat. David was toch een verstandige koning, maar hij bekent dat hij de kunstzinnigheid van dit gouden kleinood totaal niet doorzien kon. Daarom bidt hij dat God zijn verstand nog meer zou willen verlichten. ‘Open mijn ogen, dat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet’ (Ps. 119:18). Ja, zelfs de engelen zouden de kunstzinnigheid van dit gouden kleinood niet kunnen doorgronden. O, wij moesten elke spreuk die wij uit Gods Woord horen wel voor een kostbare schakel van dit gouden sieraad houden en nauwgezet opbergen en vlijtig bewaren. Hoe rijk en machtig zouden we dan worden in de kennis van God en in alle christelijke deugden. Zo luidt immers de belofte van God: ‘Zo gij haar zoekt als zilver, en naspeurt als verborgen schatten, dan zult gij de vreze des HEEREN verstaan, en zult de kennis

van God vinden' (Spr. 2:4-5).

Het moet in de derde plaats dienen als een bijzondere vertroosting voor hen die arm zijn in deze wereld, die Gods Woord liefhebben en zich inspinnen dat duidelijk te maken en te laten zien in hun levenswandel. Zulke arme mensen hebben hier een uitnemende troost. Want hoewel zij geen aardse rijkdom bezitten, hoewel ze geen zilver en goud hebben, nochtans hebben ze een kostbaar gouden sieraad dat veel kostbaarder is dan alle rijkdommen van de hele wereld. Zij hebben namelijk Gods Woord dat in hen blijft. Dat gouden kleinood geeft hun meer troost en geeft hun meer aanzien in de ogen van God dan kostbare ringen, diamanten, parels, gouden armbanden en kettingen aan de machtigen van deze wereld geven. Het is een gouden kleinood dat geen geweld van de wereld noch van de duivels uit de hel hun kan afnemen. Dat heeft Christus Zelf gezegd toen Hij sprak: 'Maar één ding is nodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, dat van haar niet zal weggenomen worden' (Luk. 10:42).

2.

Hierop volgt nu het gebed van David: ‘Bewaar mij, o God!’ Hoewel hij een machtige koning is, bekent hij toch dat hij maar een zwak mens is, die niet één ogenblik zou kunnen bestaan als God hem niet gedurig bewaarde. Hij zag hoezeer het bij hem veranderd was. Eerst was hij de allerminste: een eenvoudige schaapherder. Nu is hij de allerhoogste op aarde geworden: een groot en machtig koning. Aangezien hij ook een verstandige profeet was en heel goed de verdorvenheid van de menselijke natuur kende, was hij ook heel goed in staat te beseffen op welke gladde en gevaarlijke plaats hij gesteld was. Het was een plaats waar hij al de eer, al de rijkdom, al de vreugde en al de weelde van de wereld bij de hand had.

Hij zag dat hij onmogelijk in zulke weelde de juiste koers kon houden, dat hij te zwak was om dat alles te kunnen uithouden en niet dronken te worden door zo’n grote heerlijkheid. Dan zou hij hoogmoedig worden en de Heere verlaten en een heel werelds mens worden. Hij zou een hekel krijgen aan Gods Woord en aan de heilige oefeningen, alsof die te min waren voor zo’n

koning. Hij zag in dat zijn verdorven natuur niet in staat was hem daar buiten te houden. Als God hem niet wonderlijk en buitengewoon bewaarde, zou hij in zo'n toestand vervallen. Hij zag ook dat zijn val, als hij zou vallen, veel vreselijker zou zijn omdat hij ook veel hoger verheven was. Toen hij dit overdacht, was hij geschrokken en heeft hij dit vurige gebed tot God uitgestort: Bewaar mij, o God!

We moeten hieruit het volgende leren. Al zijn wij naar de ziel vrijgemaakt van de dienstbaarheid der zonde en al zijn we in de vernieuwing van onze geest zo ver gekomen als iemand op aarde ook maar komen kan, al hebben we naar het lichamelijke alles wat we wensen kunnen, dan hebben we nog steeds nodig dat God ons in beide zaken bewaren zal. David was de man naar Gods hart, hij was zo'n hoog verlichte profeet, hij had zulke voortreffelijke gaven van ware heiligmaking; bovendien was hij ook een groot koning en had hij vele duizenden sterke soldaten om hem te beschermen. Maar toch zien we hier dat hij bekent dat dit alles hem niet helpen kan, als God hem niet bewaart. Daarom bidt hij hier: 'Bewaar mij, o God!'

Let er dus op, dat de arme mens veel agressieve vijanden heeft, die als razende, hongerige wolven dorsten naar zijn verderf. Ze doen dat vooral als hij begint vernieuwd en wedergeboren te worden door Gods Geest en losgemaakt te worden van de slavernij van de zonde en van de satan.

Zoals de farao eenmaal de kinderen van Israël verschrikkelijk plaagde, maar bovenal toen hij hen met wagens en ruiters achtervolgde om ze te vernietigen, toen ze hem niet meer wilden dienen, maar wegtrokken naar het land Kanaän, zo doet de helse farao ook. Wanneer de mensen door de Geest van God wedergeboren worden en ze hem niet meer willen dienen, maar naar Gods wil gaan leven en ze op weg gaan naar het hemelse Kanaän, wordt hij woedend op hen als een brullende leeuw. Dan schiet hij hen voortdurend zijn vurige pijlen achterna om ze te verderven, dag en nacht, zonder te rusten.

Als God maar een ogenblik Zijn bescherming zou wegnemen van Zijn kinderen, zou de satan hen ogenblikkelijk gaan ziften als de tarwe en zou hij ze in een ogenblik allemaal vernield hebben. Een weerloos schaap kan niets doen

tegen een briesende leeuw. Als het onder zijn scherpe klauwen ligt, zou het een wonder zijn als zo'n schaap dan nog ontkomen zou. Evenmin kunnen gelovigen ook maar iets uitrichten tegen de satan en het is werkelijk een wonder dat ze niet vernield worden.

En alsof de satan alleen niet sterk genoeg is, komt de wereld hem nu ook nog te hulp met haar duizenderlei zoete verleidingen en liefkozingen, met haar lasterpraat en scheldwoorden, met haar bloedige vervolgingen. Dat alles doet ze om de arme mens ertoe te brengen weer met het dienen van God op te houden en naar de zoetheid van de zonde terug te keren. Ons eigen verdorven vlees is eveneens een trouweloze verrader. Die valt ook de satan bij en probeert als een geweldige reus als het ware de tere nieuwe roerselen van de Geest in de wieg te smoren (Gal. 5:17).

Die arme mens moet dan ook wel steeds door God bewaard en gesterkt worden om niet door deze machtige vijanden gedood te worden. Hij zou er maar al te gemakkelijk toe gebracht worden om weer naar het vlees te leven. Hij

zou anders al heel snel weer in zijn vorige ellende gestort worden, ja zelfs in grotere. Vooral zij die een hoge positie innemen in de wereld en elke dag over een overvloed van weelde kunnen beschikken, verkeren in de gevaarlijkste toestand. De mens is immers zo'n verdorven schepsel dat de zonde indrinkt als water. Als hij in zo'n rijke en eervolle positie verkeert, zou hij dan wel de juiste koers kunnen houden, als hij niet wonderlijk door God bewaard zou worden?

Wat het lichaam van de mens betreft, wie kan zeggen aan hoeveel ongelukken en problemen het onderworpen is. Besmettelijke ziekte, hoge prijzen, hongersnood, overstromingen, brand, verstandsverbijstering, maagpijn, reuma, niersteen, kiespijn, hoofdpijn, keelontsteking, hoge koorts, buikloop en duizend andere ziekten en kwalen. Het schijnt dat die alle losgelaten worden om het lichaam van alle kanten aan te vallen, om het tot aarde en stof te doen vergaan, zoals het ook uit de aarde gemaakt is.

De mens weet 's morgens niet of hij 's avonds nog leven zal. Hij hoeft maar net de deur

uit te gaan en er kan een steen op zijn hoofd vallen en hem doden. 's Avonds weet de mens niet of hij tot de morgen leven zal. Daarom zegt Salomo: 'Beroem u niet over de dag van morgen, want gij weet niet wat de dag zal baren' (Spr. 27:1). Ook koningen en vorsten, al hebben ze een sterke lijfwacht om zich heen, hun toestand is even broos als glas. Hoe mooier het blinkt, hoe teerder het is. Hoe verfijnder het is, hoe sneller het breekt. Denk aan het voorbeeld van Haman, Herodes en anderen. Onze les is dus wel echt duidelijk: in welke goede positie een mens op aarde ook verkeren mag, zowel naar ziel als naar lichaam, hij heeft voor beide nodig dat God hem voortdurend zal bewaren.

Als dat zo is, dan is het wel bijzonder verwonderlijk dat wij zo traag zijn om elke dag met een besef van onze grote gebreken tot God te bidden, zoals de koning David hier doet: Bewaar mij, o God! De mensen die grote rijkdom, een hoge positie en macht in de wereld hebben, zijn in het algemeen juist het traagst om dagelijks tot de Heere te bidden. Juist op zulke hoge en glibberige plaatsen

hebben zij het allermeest de bewaring van God voor ziel en lichaam nodig. Als wij nu niet willen erkennen dat wij geen ogenblik kunnen bestaan zonder zijn bewaring, is het toch terecht dat God ons juist dan Zijn bewaring onttrekt! Dat Hij ons dan in vleeselijke zorgeloosheid, hardheid van hart en in grote zonden laat vallen of dat wij door een onverwacht ongeluk van de aarde weggenomen worden!

Als we nu weten dat heel ons behoud naar ziel en lichaam alleen van Gods bewaring afhangt, dan mogen we geen enkele dag voorbij laten gaan zonder ootmoedig en vurig Zijn Naam aan te roepen. Dat moeten we doen opdat Hij onze ingang en uitgang zou bewaren en ons voor alle ongelukken genadig wil behoeden, voornamelijk wat onze ziel betreft, opdat Hij ons van ogenblik tot ogenblik door Zijn Geest zal leiden. ‘Zo de HEERE het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden zijn bouwlieden daaraan; zo de HEERE de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter’ (Ps. 127:1).

3.

Nu volgt de eerste beweegreden waarmee David zijn gebed kracht bijzet.

De profeet gebruikt de beweegredenen niet zozeer om God te bewegen, als wel om zijn ziel ervan te verzekeren dat God hem in Zijn goedheid bewaren zal. Want als de mens ziet hoe nietig hij is en dat hij maar een arme en verachte aardworm is, kan hij moeilijk geloven dat zo'n grote God, de almachtige Schepper en Heere van hemel en aarde, Zich zou willen vernederen om te zorgen voor zo'n arm en verachtelijk schepsel als de mens is en dat Hij aandacht aan hem zou besteden. Waar zou een arme, blinde en lamme bedelaar ooit zo'n verzoek tot een machtige en heerlijke koning durven richten? 'O koning, ik bid u, heb medelijden met mij en laat uw oog toch voortdurend naar mij omzien en laat uw hand mij voortdurend vasthouden, opdat ik niet val!' David wist echter goed dat hij maar aarde en stof was en wat voor grote zaak hij van de almachtige Schepper, de Heere van de hemel en de aarde vroeg. Daarom gebruikt hij een zestal beweegredenen. En deze eerste

overweging waarmee hij zijn gebed kracht bijzet, is genomen uit het vertrouwen dat hij in God stelt. ‘Bewaar mij, o God! Want ik betrouw op U.’ Dat betekent: Ik verlaat mij op Uw beloften en toezeggingen, die U aan mij en alle gelovigen in Uw Woord gedaan hebt. Ik verlaat mij absoluut niet op mijn koninklijke macht of op sommige aardse middelen.

We moeten hieruit leren dat God degenen die op Hem betrouwen, zeker bewaren zal. We zien dat hier, want als dit niet vast en zeker was, zou David dit argument tevergeefs gebruiken: ‘Bewaar mij, o God! Want ik betrouw op U.’ Zo lezen we het in Psalm 25:2-3 ook: ‘Mijn God, op U vertrouw ik, laat mij niet beschaamd worden; laat mijn vijanden niet van vreugde opspringen over mij. Ja, allen die U verwachten, zullen niet beschaamd worden; zij zullen beschaamd worden, die trouweloos handelen zonder oorzaak.’ En in Psalm 125:1 staat: ‘Die op de HEERE vertrouwen, zijn als de berg Sion die niet wankelt, maar blijft in eeuwigheid.’

Toen Zera de Moor met een leger van duizenden en duizenden soldaten optrok tegen

koning Asa, had Asa maar een leger dat niet eens half zo groot was . Toch ging hij dapper op die grote menigte af, want hij vertrouwde op niets anders dan op de hulp van zijn God. Hij zei: ‘HEERE, het is niets bij U te helpen hetzij de machtige, hetzij de krachteloze; help ons, o HEERE onze God! Want wij steunen op U, en in Uw Naam zijn wij gekomen tegen deze menigte. O HEERE! Gij zijt onze God; laat de sterfelijke mens tegen U niets vermogen’ (2 Kron. 14:11). En omdat hij zijn vertrouwen zo op God stelde, heeft God hem gesterkt en hem een heerlijke overwinning over zijn vijanden gegeven. Er staat geschreven: ‘En de HEERE plaagde de Moren voor Asa en voor Juda; en de Moren vluchtten’ (2 Kron. 14:12).

Daarna werd Asa nalatig om zijn vertrouwen op de Heere te stellen en begon hij te steunen op de hulp van de koning van Syrië. Toen kwam de profeet Hanáni naar hem toe en zei: ‘Omdat gij gesteund hebt op de koning van Syrië en niet gesteund hebt op de HEERE uw God, daarom is het leger van de koning van Syrië uit uw hand ontkomen. Waren niet de Moren en de Libiërs een groot leger met zeer

vele wagens en ruiters? Toen gij nochtans op de HEERE steunde, heeft Hij hen in uw hand gegeven. Want wat de HEERE betreft, Zijn ogen doorlopen de ganse aarde, om Zich sterk te bewijzen aan hen wier hart volkomen is tot Hem; gij hebt hierin zot gedaan; want van nu af zullen oorlogen tegen u zijn' (2 Kron. 16:7-9).

Toepassing

Het is dus duidelijk dat ons uitgangspunt juist is. God zal degenen die op Hem vertrouwen, zeker bewaren. Wat betekent dit nu voor ons? Allereerst dient het tot bestraffing van hen die zich in noden en moeilijkheden proberen te behelpen met de middelen. Ze zouden dan met boetvaardigheid en bekering van hun leven moeten proberen God tot hun enige steun te maken. Het is waar, men mag en moet zelfs proberen de nodige hulpmiddelen te gebruiken. Maar allereerst en bovenal moet men door berouw over zijn zonden en door bekering verzoening met God verkrijgen. Hij moet immers Zijn zegen geven over de middelen! Zonder Zijn zegen kunnen ook de beste middelen niets uitwerken. Als we de middelen

willen gebruiken zonder Gods zegen te zoeken, maken we die middelen tot afgoden en maken we onszelf tot afgodendienaars. Veel mensen handelen elke dag zo. Als de pest heerst, besluiten veel mensen dat ze van woonplaats zullen veranderen en hun huizen verlaten, om er maar vrij van te blijven. Dat doen ze liever dan van hun zonden afscheid te nemen en hun verkeerde leven te veranderen.

In tijden van hoge prijzen en armoede vertrouwen velen niet op de Heere, maar denken ze: ‘De gestolen wateren zijn zoet’ (Spr. 9:17). Ze proberen zich dan met verkeerde middelen te behelpen. In tijden van een hevige oorlog zijn de mensen gerust als ze maar een grote voorraad van wapentuig hebben en als er maar voldoende ruitery en soldaten zijn. Ze doen echter weinig moeite om tegen hun zonden te strijden, opdat God voor hen zou strijden tegen hun vijanden. Ze denken weinig aan wat koning David zegt: ‘Een koning wordt niet behouden door een groot leger; een held wordt niet gered door grote kracht. Het paard feilt ter overwinning, en bevrijdt niet door zijn grote sterkte. Zie, het oog van de HEERE is

over hen die Hem vrezen, op hen die op Zijn goedertierenheid hopen' (Ps. 33:16-18). Weinig mensen denken hieraan met David en daarom horen we ook zo weinig dit gebed van David: 'Bewaar mij, o God! Want ik betrouw op U.' We kunnen er dan ook zeker van zijn dat al deze mensen de bescherming die ze zoeken niet zullen vinden. Ze zullen er ten slotte achter komen dat ze zich verschrikkelijk bedrogen hebben. Jeremia zegt immers: 'Zo zegt de HEERE: Vervloekt is de man die op een mens vertrouwt en vlees tot zijn arm stelt, en wiens hart van de HEERE afwijkt! Want hij zal zijn als de heide in de wildernis, die het niet voelt wanneer het goede komt; maar blijft in dorre plaatsen in de woestijn, in zout en onbewoond land. Gezegend daarentegen is de man die op de HEERE vertrouwt, en wiens vertrouwen de HEERE is. Want hij zal zijn als een boom die aan het water geplant is en zijn wortels uitschiet aan een rivier, en voelt het niet wanneer er een hitte komt, maar zijn loof blijft groen; en in een jaar van droogte zorgt hij niet, en houdt niet op met vrucht te dragen' (Jer. 17:5-8). En bij Jesaja lezen we: 'Want alzo

zegt de Heere HEERE, de Heilige Israëls: Door wederkeer en rust zoudt gij behouden worden, in stilheid en in vertrouwen zou uw sterkte zijn' (Jes. 30:15). En in de Psalmen kunnen we lezen: 'De goddeloze heeft veel smarten, maar die op de HEERE vertrouwt, die zal de goedertierenheid omringen' (Ps. 32:10). Er staan veel van zulke beloften in Gods Woord.

In de tweede plaats moet dit ons dienen tot een ernstige vermaning. Wij moeten namelijk leren ons gehele vertrouwen alleen op de Heere te stellen. Om dat te doen, moeten we de volgende middelen gebruiken.

Het eerste middel daarvoor is dat we ons van harte bekeren tot God. Zolang wij ons niet bekeren, zal Hij ons immers straffen en plagen. Maar als wij met berouw over onze zonden naar Hem willen terugkeren, zal Hij ook in grote genade en barmhartigheid terugkeren naar ons. Dat betuigt Hij in Jesaja 50:10. 'Wie is er onder u die de HEERE vreest, die naar de stem van Zijn Knecht hoort? Als hij in de duisternissen wandelt en geen licht heeft, dat hij betrouwe op de Naam des HEEREN en

steune op zijn God.'

Het tweede middel is dat we vaak de eeuwige en onveranderlijke Waarheid van God en Zijn oneindige macht diep overdenken. Dat moeten we ook vaak herhalen. Als we die ernstig overdenken, zullen we zien dat Hij gewillig en machtig is om ons te bewaren, al zouden we de hele wereld en alle mensen tegen ons hebben. Het derde middel is dat we ook de oneindige liefde van God diep overdenken. Daarmee omhelst Hij hen die zich van harte tot Hem bekeren. Dat zegt Hij in Jeremia 3:14. 'Bekeert u, gij afkerige kinderen, spreekt de HEERE, want Ik heb u getrouwd, en Ik zal u aannemen, één uit een stad en twee uit een geslacht, en zal u brengen te Sion.' Let erop, de Heere heeft hen die zich bekeren even lief als een vader zijn kind. Ja, nog meer, want Hij heeft beloofd dat Hij hen niet zou verlaten, al zouden ook hun vader en hun moeder hen wel verlaten. Wanneer kinderen zien dat hun vader hen liefheeft en ook in staat is hen te helpen, vertrouwen zij zich helemaal aan hun vader toe. Zouden Gods kinderen Hem dan wantrouwen? Hij is toch een duizendmaal barmhartiger en

duizendmaal machtiger Vader?

Het vierde middel is dat we overdenken welke grote zonden wij begaan hebben en welke verschrikkelijke schande wij God aandoen als wij niet op Zijn beloften willen vertrouwen. Die heeft Hij ons in Zijn Woord gedaan en die heeft Hij met een eed bevestigd. Dan lijkt het immers net alsof wij de zorg die God beloofd heeft aan ons te willen geven, niet aan God toevertrouwen. Het is alsof wij die met geweld van God zouden willen afnemen en die in onze eigen handen zouden willen nemen. Dat is toch niets anders dan dat we onszelf tot een god maken!

Het vijfde middel is dat wij leren de middelen die we voor onze bewaring hebben, ook op de goede manier te gebruiken. Dat doen we alleen goed als we niet vergeten dat ze door God aan ons gegeven zijn en dat ze ons ook geen enkel nut kunnen doen als Hij ze niet zegent. Want dan zullen we ook niet op de middelen vertrouwen, maar op God die ze aan ons gegeven heeft. Ja, zelfs wanneer de middelen ons ontbreken, zullen we dan nog ondanks alles op Hem vertrouwen.

Het zesde middel is dat we de verdrukkingen en tegenspoeden waarin de Heere ons hier doet delen, beschouwen als een leerschool van God. Daarin leert God ons dat we totaal de moed verloren moeten laten gaan om ons zelf te kunnen helpen. We moeten wanhopen aan onszelf en alleen vertrouwen op God Die de doden verwekt (2 Kor. 1:9).

Het zevende middel is dat we de weldaden die God in het verleden aan ons heeft bewezen, altijd in onze gedachten bewaren (1 Sam. 17:37). Door dat middel heeft ook Paulus zijn vertrouwen op God versterkt (2 Tim. 4:16-18).

Het achtste middel is dat we steeds de Heere bidden of Hij ons van onze natuurlijke en aangeboren wankelmoedigheid en ons wantrouwen wil genezen (Mark. 9:24). Dan zullen we onszelf mogen verloochenen en te midden van alle verschikkingen ons verheugen in de Heere onze God en rusten op het getuigenis van Zijn Woord alleen.

Als we nu ijverig deze en dergelijke middelen gebruiken en leren ons gehele vertrouwen alleen op de Heere te stellen, zal de Heere ons ook zeker bewaren volgens zijn trouwe

belofte. Hij zal eerder de hemel naar beneden laten komen en de gehele loop van de natuur veranderen, dan dat Hij Zijn Woord zal laten falen.

AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave
STICHTING "SMYTEGELT-FONDS"

Voorzitter
Ds. J.A. Kloosterman, Lunteren

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
"Smytegeltfonds", Putten

Abonnement: € 14,- per jaar (10 ex.)

Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl

www.reveilserie.nl

